

Prima instanță: judecători Ialoveni
Judecător: T.Bouatrîn
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N.Traciuc, M.Anton, Iu.Cotruță

Dosarul nr.2r-851/16

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii:

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru, Nicolae Craiu

judecând recursul declarat de Crucerescu Parascovia,
împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, prin care s-a
restituit cererea de apel,

în cauza civilă pornită la cererea de chemare în judecată depusă de
Crucescu Lia și Crucescu Parascovia către Pădureanu Valeriu privind obligarea
de a nu crea obstacole și apărarea dreptului de proprietate și vecinătate cu încasarea
prejudiciului moral cauzat prin contravenție

c o n s t a ț ă :

La data de 11 mai 2015, reclamanta Crucerescu Lia, prin intermediul
reprezentantului său, avocatul Crețu Nadejda, s-a adresat în judecată cu cerere
împotriva lui Pădureanu Valeriu, solicitând obligarea de a nu crea obstacole și
apărarea dreptului de proprietate și vecinătate precum și încasarea prejudiciului
moral cauzat prin contravenție.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, locuiește în casa și terenul
afereț casei cu nr. cadastral 5521212142 din satul Piatra-Albă raionul Ialoveni, ce
aparține mamei sale Crucerescu Parascovia în baza deciziei nr.1 din 01 octombrie
1992 a Primăriei comunei Mileștii-Mici raionul Ialoveni, trecut în Registrul
cadastral al deținătorilor de terenuri nr.142 din 15 iunie 2002. Susține că, vecinii ei
sunt pîrîtul Pădureanu Valeriu și concubina sa Drangoi Maria, care locuiesc în casa
Ecaterinei Pădureanu.

Menționează reclamanta că, pîrîtul Pădureanu Valeriu și Drangoi Maria îi creiază diferite probleme dînzei și familiei sale încă din anul 2013 cînd au început să locuiască în imobilul Ecaterinei Pădureanu, care este mama pîrîtului Pădureanu Valeriu.

Invocă că pîrîtul manifestă acțiuni ilegale, și anume, a înlăturat gardul de plasă din fața porții reclamantei, care a aparținut ultimei, toarnă deșeurile gospodăriei sale pe pereții gardului de piatră a reclamantei astfel deteriorîndu-i în totalmente temelia acestuia, i-a stricat șanțul de scurgere a apelor pluviale construit de familia Crucerescu din oale și care se afla pe terenul aferent casei ce-i aparține.

A mai indicat că, acțiunile ilegale ale pîrîtului capătă caracter de continuitate și prin faptul că robinetul din grădina lor are țeava defectată și ultimul nu dorește să o repare, apa se scurge în beciul și casa reclamantei, formîndu-se mucegai și umezeală, deteriorîndu-se casa. Mai mult, pîrîtul a instalat poarta la 30 cm de gardul reclamantei, care se deschide în gardul reclamantei, deteriorîndu-l. La fel pîrîtul spală autovehiculul său cu soluții toxice, iar apa murdară se scurge în spatele casei și în curtea reclamantei; aruncă gunoaie pe acoperișul casei reclamantei. Consideră reclamanta că prin acțiunile ilegale ale pîrîtului, i se creiază obstacole în exercitarea dreptului de proprietate ei și familiei sale.

Relevă că cerințele verbale, cît și cele expuse în cererea prealabilă înaintată pîrîtului în luna februarie 2015, au fost ignorate de ultimul, care continuă să arunce deșeuri astfel creîndu-i reclamantei impedimente în folosirea proprietății. Drept dovadă a faptului că pîrîtul în detrimentul tuturor normelor legale a deteriorat șanțul de scurgere a Liei Crucerescu, servește procesul-verbal nr.027468 din 18 august 2014 întocmit de agentul constatator al Inspecției Ecologice de Stat Ialoveni – I.Ionaș, potrivit căruia Pădureanu Valeriu a fost amendat cu 400 lei în baza încălcării art.154 Cod contravențional, anume încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor.

Mai mult, potrivit răspunsului nr.09 din 18 august 2014 parvenit în adresa Parascoviei Crucerescu, mama reclamantei Crucerescu Lia, de către Direcția Ecologică Ialoveni s-a adus la cunoștință că, pîrîtului i s-a acordat termen de 30 zile pentru a construi haznaua autonomă impermeabilă de colectare a apelor uzate menajere, însă nici pînă în prezent acesta nu a înlăturat impedimentele create.

Invocă că pîrîtul a mai fost sancționat cu amendă de 600 lei în baza art.335 Cod contravențional de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni, fapt confirmat prin răspunsul parvenit de la Procurorul în Procuratura raionului Ialoveni, Vasile Danu.

Consideră reclamanta că prin acțiunile sale pîrîtul a prejudiciat-o material în vederea distrugerii șanțului de scurgere a apelor pluviale în mărime de 2000 lei. La fel, a fost prejudiciată și moral, mărimea acestui prejudiciu îl estimează în sumă de 2 000 lei.

Solicită reclamanta obligarea pîrîtului Pădureanu Valeriu să repare șanțul de scurgere de pe terenul casei în care locuiește Crucerescu Lia precum și obligarea să

nu mai arunce deșeurile în șanțul de scurgere de pe terenul casei ei; obligarea pârîtului să-și construiască propriul teren asfaltat în fața porții lor fără a trece prin fața porții Liei Crucerescu; încasarea de la pârît în beneficiul reclamantei Crucerescu Lia prejudiciul material în sumă de 2 000 lei, precum și prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei.

Ulterior, la data de 15 decembrie 2015, reclamanta Crucerescu Lia, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Valeriu Pascaru, a depus o cerere privind modificarea și majorarea cuantumului pretențiilor din acțiune.

În motivarea cererii respective a invocat că, în cererea de chemare în judecată inițială au fost admise anumite omisiuni în formularea pretențiilor, și anume, urma să fie indicată ca reclamantă Crucerescu Parascovia, care este proprietara casei și nu fiica ei Crucerescu Lia. De asemenea nu a fost formulată pretenția ce rezultă din textul acțiunii privind obligarea pârîtului să reinstaleze poarta la doi metri de hotarul terenului ce-i aparține Parascoviei Crucerescu.

Mai indică că greșit a fost estimat cuantumul prejudiciului material care constituie suma de 5 000 lei și cel moral pe care reclamanta îl estimează în sumă de 5 000 lei.

Solicită reclamanta Crucerescu Lia obligarea pârîtului să repare șanțul de scurgere de pe terenul casei de locuit al Parascoviei Crucerescu și de pe terenul aferent; obligarea să nu mai arunce deșeurile în șanțul de scurgere de pe terenul casei de locuit al reclamantei; obligarea pârîtului să-și construiască propriul teren asfaltat în fața porții lor fără a trece prin fața porții reclamantei; încasarea de la pârît în beneficiul Parascoviei Crucerescu prejudiciul material în sumă de 5 000 lei, precum și prejudiciul moral în mărime de 5 000 lei și obligarea pârîtului să reinstaleze poarta la 2 metri de hotarul terenului ce aparține reclamantei.

La data de 28 decembrie 2015, reclamanta a depus în cancelaria Judecătoriei Ialoveni o cerere de renunțare parțială la pretenții, și anume, a renunțat la pretenția de a obliga pârîtul să repare șanțul de scurgere de pe terenul aferent casei de locuit a Parascoviei Crucerescu, de a nu arunca deșeurile în șanțul de scurgere, să construiască propriul teren asfaltat în fața porții fără a trece prin fața porții reclamantei și de a încasa de la pârît prejudiciul material în sumă de 5 000 lei (f.d.63-64).

Prin încheierea judecătoriei Ialoveni din 29 decembrie 2015, s-a admis renunțul la pretențiile menționate supra.

Prin hotărîrea judecătoriei Ialoveni din 29 decembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prima instanță și-a motivat soluția invocînd că reclamanta nu a prezentat careva probe ce ar demonstra că dînzei precum și familiei ei, i-au fost cauzate careva suferințe fizice sau psihice prin acțiunile pârîtului.

Prin hotărîrea suplimentară din 19 ianuarie 2016, emisă de aceeași instanță, s-a dispus încasarea de la Parascovia Crucescu în beneficiul lui Pădureanu Valeriu cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanței de fond pronunțată la 29 decembrie 2015, precum și cu hotărîrea suplimentară pronunțată la 19 ianuarie 2016, la data de 27 ianuarie 2016, Crucescu Parascovia a declarat apel, solicitînd casarea acestora cu emiterea unei noi hotărîri prin care să se dispună încasarea de la Pădureanu Valeriu în beneficiul ei a prejudiciului moral în mărime de 5 000 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, cererea de apel declarată de Parascovia Crucescu împotriva hotărîrii judecătoreiei Ialoveni din 19 ianuarie 2016, a fost restituită ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 08 iulie 2016, Crucescu Parascovia, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În argumentarea recursului, recurenta a invocat ilegalitatea încheierii recurate, menționînd că aceasta este neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material.

Menționează recurenta că, instanța de apel a concluzionat greșit că dînsa nu este parte în procesul civil, fără a lua în considerație materialele pricinii, și anume cererea suplimentară prin care a fost modificată cererea de chemare în judecată inițială.

Menționează că înscrisurile anexate la materialele pricinii confirmă cu certitudine că Crucescu Lia, s-a adresat în judecată împotriva lui Pădureanu Valeriu, în calitate de reprezentant al Parascoviei Crucescu. Or, conform procurii eliberate de ultima Liei Crucescu, autentificată de notarul public Chetreanu Oleg la 08 noiembrie 2014, înregistrată în registrul actelor notariale sub nr.8952, i-au fost delegate un șir de împuterniciri precum să dispună și să administreze toate bunurile ce-i aparțin, să-i reprezinte interesele la toate organele de stat și administrative și instanțele judiciare, fiindu-i conferite toate drepturile de care dispun părțile în procesul judiciar civil, prevăzute la art.81 Cod de procedură civilă.

Invocă că, dînsa în calitate de proprietară a casei de locuit și terenului aferent, amplasate în vecinătate cu imobilul pîrîtului, este subiect al raportului material litigios respectiv și în această calitate a împuternicit-o pe Crucescu Lia, prin procură, să-i reprezinte interesele, încredințîndu-i și dreptul să transmită oricui împuternicirile delegate întocmind în acest scop orice act juridic la alegerea sa. Astfel, consideră că necătînd la faptul că nu a participat personal la examinarea pricinii, dînsa are calitate de parte în procesul civil, dispunînd de toate drepturile prevăzute de art. 56 și art.60 Cod de procedură civilă, inclusiv de a ataca actele judiciare, iar prin restituirea cererii de apel i-a fost încălcat acest drept.

A mai menționat recurenta că, prin încheierea recurată, a fost restituită cererea de apel declarată împotriva hotărîrii suplimentare, emisă de judecătoria Ialoveni la 19 ianuarie 2016, însă instanța nu s-a expus asupra apelului declarat împotriva hotărîrii judecătoriei Ialoveni din 29 decembrie 2015.

Conform art.425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Crucerescu Parascovia la data de 08 iulie 2016, este depus în termen, deoarece din materialele pricinii nu rezultă cînd recurenta a recepționat, copia actului contestat.

Potrivit art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și pasibil de a fi admis cu casarea încheierii recurate din următoarele considerente.

Conform art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele cauzei rezultă că recurenta își exprimă dezacordul cu soluția instanței de apel prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Crucerescu Parascovia, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Potrivit art.369 alin.(1) lit.d) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere cererea de apel, dacă a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La caz, instanța de apel motivează soluția prin faptul că Crucerescu Parascovia nu este parte în procesul dat.

Colegiul consideră ilegală această soluție, pornind de la următoarele.

Analizând materialele cauzei, instanța de recurs constată că initial, cererea de chemare în judecată împotriva lui Pădureanu Valeriu a fost înaintată de Crucerescu Lia. Ulterior, pe parcursul examinării pricinii, reclamanta a depus cerere privind modificarea și completarea pretențiilor din acțiune, prin intermediul avocatului Valeriu Pascaru, invocînd că în cererea de chemare în judecată inițială au fost admise omisiuni în formularea pretențiilor, și anume, urma să fie indicată ca reclamantă Crucerescu Parascovia, care este proprietara casei și nu fiica ei Crucerescu Lia. De asemenea nu a fost formulată pretenția ce rezultă din textul acțiunii privind obligarea pîrîtului să reinstaleze poarta la doi metri de hotarul terenului ce-i aparține Parascoviei Crucerescu. A mai indicat reclamanta că, greșit a fost estimat cuantumul prejudiciului material care constituie suma de 5 000 lei și

cel moral pe care reclamanta îl estimează în sumă de 5 000 lei, solicitând încasarea acestora în beneficiul Parascoviei Crucerescu (f.d.63-64).

Colegiul reține că cererea de modificare și completare a pretențiilor din acțiune, înaintată de către Crucerescu Lia a fost admisă de instanța de judecată, care s-a expus în motivarea hotărârii emise pe cazul dat, pronunțate la data de 29 decembrie 2015 (f.d.91-94). Or, Crucerescu Lia a fost împuternicită în acest sens de către Crucerescu Parascovia în baza procurii nr.8952 din 08 noiembrie 2014, autenticată de notarul Chetreanu Oleg (f.d.44).

Mai mult, prin hotărârea suplimentară, emisă de aceeași instanță la data de 19 ianuarie 2016, s-a dispus încasarea de la Parascovia Crucerescu în beneficiul lui Pădureanu Valeriu cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei (f.d.100, verso).

Conform art.73 alin.1) Cod de procedură civilă, în cazurile prevăzute de lege, autoritățile publice, organizațiile, persoanele fizice pot adresa în judecată acțiune (cerere) în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane, la cererea acestora, sau în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unui număr nelimitat de persoane fizice. Acțiunea în apărarea intereselor unei persoane incapabile poate fi intentată independent de existența cererii unei persoane interesate sau a reprezentantului ei legal.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel greșit a concluzionat că Crucerescu Parascovia nu este parte în procesul civil respectiv, or, prin hotărârea suplimentară menționată supra, anume de la Crucerescu Parascovia a fost dispusă încasarea în beneficiul pârâtului a cheltuielilor de judecată, adică de la partea care a pierdut procesul.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că apelul este o cale ordinară de atac, obiectul căreia sunt hotărârile pronunțate de prima instanță care nu sunt definitive.

La exercitarea căii de atac - apelul, persoanele în drept să declare apel dispun de anumite drepturi și obligațiuni. La rândul său instanța de apel, este obligată de a respecta procedura examinării pricinii în apel atât la faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare.

Mai mult de atât, instanța de apel este obligată de a crea condiții obiective și reale pentru ca participanții să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale, curmând în mod legal orice abuz din partea lor, și înlăturând pe măsura posibilităților, omisiunile la acest capitol, depistate în orice fază a procesului.

Instanța de recurs studiind materialele cauzei în coraport cu normele de drept procedural ajunge la concluzia că instanța de apel neîntemeiat a dispus restituirea cererii de apel, or aceasta ar constitui și încălcarea art. 6 § 1 al Convenției

Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților Fundamentale, care prevede că orice persoană are dreptul la judecare în mod echitabil a cauzei sale.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurrate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare față de Parascovia Crucerescu de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de recurentă sunt întemeiate și confirmate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 16 iunie 2016, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererii de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art.427 lit.b) CPC al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Crucerescu Parascovia.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, prin care a fost restituită cererea de apel ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel și cauza se remite la Curtea de Apel Chișinău pentru examinare la faza primirii cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu